

Czy osoba bezrobotna może być wolontariuszem?

Data publikacji: 13.10.2021

Czy osoba bezrobotna może być wolontariuszem?

Zgodnie z przyjętą przez Centrum Wolontariatu definicją **wolontariat** - to bezpłatne, dobrowolne, świadome działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Rozróżniamy różne rodzaje wolontariatu: bezterminowy, krótkoterminowy, jednorazowy, okresowy, indywidualny, grupowy itd.

Status prawny wolontariusza uregulowała ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020r. poz. 1057 z późn. zm.). Zgodnie z art. 2 pkt 3 ustawy wolontariuszem jest osoba, która ochotniczo i bez wynagrodzenia, wykonuje świadczenia na rzecz korzystających.

Wolontariusz nie jest pracownikiem, ponieważ za wykonanie świadczenia na rzecz korzystającego nie pobiera wynagrodzenia i wykonuje je na podstawie porozumienia wolontariackiego, a nie umowy o pracę. Świadczenie wolontariusza nie jest wliczane do stażu pracy, nie będzie również wpływać na jego przyszłe uprawnienia pracownicze, np. na długość przysługującego urlopu wypoczynkowego. Okres wykonywania prac w charakterze wolontariusza nie ma wpływu na uzyskanie prawa do renty lub emerytury ani na wysokość tych świadczeń, ponieważ nie jest on zaliczany do okresów składkowych ani do okresów nieskładkowych.

Wolontariuszami mogą zostać być zarówno osoby pełnoletnie, jak i niepełnoletnie w przypadku których wymagana jest pisemna zgoda opiekuna prawnego, a także cudzoziemcy legalnie przebywający na terenie Polski, którzy nie muszą do tego rodzaju aktywności posiadać pozwolenia na pracę w Polsce.

Nie ma też żadnych przeciwwskazań aby pracę wolontariuszy świadczyły osoby bezrobotne i poszukujące pracy. **Bezrobotny**, który zostaje wolontariuszem nie traci prawa do zasiłku. Zgodnie z przepisami ustawy art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.), wykonywanie przez wolontariuszy świadczeń odpowiadających świadczeniu pracy na zasadach określonych w przepisach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie stanowi przeszkody do nabycia oraz posiadania statusu bezrobotnego, jeżeli wolontariusz przedstawi właściwemu powiatowemu urzędowi pracy **porozumienie z korzystającym**, jednak nie zwalnia z obowiązków, jakie nakłada na bezrobotnego ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wolontariusz w dalszym ciągu jest osobą niezatrudnioną i niewykonywującą innej pracy zarobkowej. Osoba bezrobotna może więc podpisać porozumienie i stać się wolontariuszem bez utraty uprawnień wynikających ze statusu bezrobotnego. Z kolei wolontariusz może się zarejestrować jako bezrobotny i korzystać z zasiłku, oczywiście jeśli spełnia wszystkie warunki wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W myśl ustawy "korzystającymi" czyli podmiotami uprawnionymi do podpisywania porozumień z wolontariuszami są fundacje, stowarzyszenia, związki wyznaniowe, kościoły czyli organizacje pozarządowe i podmioty prawne działające na rzecz pożytku publicznego. Pracując dla organów administracji publicznej i podległych im jednostek, wolontariusz może wykonywać tylko zadania związane z prowadzoną przez nie działalnością w sferze pożytku publicznego, nie zaś działalnością gospodarczą (zarobkową).

Zgodnie z Art. 4 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie strefa zadań publicznych, obejmuje zadania w zakresie:

1. pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;

2. działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
3. działalności charytatywnej;
4. podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
5. działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
6. ochrony i promocji zdrowia;
7. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
8. promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
9. działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
10. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
11. działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
12. działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
13. działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
14. nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
15. wypoczynku dzieci i młodzieży;
16. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
17. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
18. ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
19. turystyki i krajoznawstwa;
20. porządku i bezpieczeństwa publicznego;
21. obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
22. upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
23. ratownictwa i ochrony ludności;
24. pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
25. upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
26. działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
27. promocji i organizacji wolontariatu;
28. pomocy Polonii i Polakom za granicą;
29. działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
30. promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
31. działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
32. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
33. działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32.

Czym jest porozumienie o wolontariacie?

Porozumienie jest dokumentem będącym podstawą do podjęcia współpracy pomiędzy wolontariuszem a organizacją. Określa ono zakres, sposób wykonywania świadczeń oraz czas na jaki zostało zawarte. Porozumienie powinno też zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania. Porozumienie między korzystającym a wolontariuszem ma charakter cywilnoprawny. Oznacza to, że w sprawach nieuregulowanych ustawą zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego, a nie Kodeksu pracy.

Jakie są obowiązki instytucji zatrudniającej wolontariusza?

Organizacja zatrudniająca wolontariusza musi zapewnić mu bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz poinformować o łączącym się z wykonywaną przez niego pracą ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa. Musi pokrywać koszty podróży wolontariusza, jeśli go gdzieś wysyła (chyba, że wolontariusz na piśmie zwolni organizację z tego obowiązku), a także inne koszty, jakie ponosi wolontariusz w związku z

wykonywanymi obowiązkami. Musi poinformować wolontariusza o jego prawach i obowiązkach i na żądanie udzielać mu informacji na ten temat oraz zapewnić ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków. Wolontariusz może zażądać wydania przez organizację zaświadczenia o wykonywanej przez siebie pracy oraz poprosić o wydanie pisemnej opinii dotyczącej wykonywanych przez niego zadań.

Jakie są obowiązki wolontariusza?

Wolontariusz musi stosować się do postanowień zawartego porozumienia oraz sumiennie wykonywać obowiązki na rzecz danej organizacji. I choć wolontariusz nie otrzymuje za swoją pracę wynagrodzenia, nie może po prostu przestać przychodzić do organizacji, gdy mu się nie będzie chciało. Obowiązują go ustalenia zawarte w porozumieniu - znajduje się tam informacja, jaki jest okres wypowiedzenia tego porozumienia dla obu stron.